

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ

İKİNCİ BÖLÜM

TIĞRAK/TÜRKİYE DAVASI

(Başvuru no. 70306/10)

KARAR

Madde 6 § 1 (medeni haklar) • Adil yargılanma • Esas ve zorlayıcı koşullar oluşmadan, maddi hatanın düzeltilmesi yoluyla nihai bir kararın bozulması, hukuki belirlilik ilkesinin ihlali

STRAZBURG

6 Temmuz 2021

Kesinleşme Tarihi

6 Ekim 2021

İşbu karar, Sözleşme'nin 44 § 2 maddesinde öngörülen koşullar çerçevesinde kesinleşmiştir. Bazı şekli değişikliklere tabi tutulabilir.

© T.C. Adalet Bakanlığı, 2021. Bu gayri resmî çeviri, Adalet Bakanlığı, İnsan Hakları Dairesi Başkanlığı tarafından yapılmış olup, Mahkeme açısından bağlayıcılığı bulunmamaktadır. Bu çeviri, davanın adının tam olarak belirtilmiş olması ve yukarıdaki telif hakkı bilgisiyle beraber olması koşulu ile Adalet Bakanlığı, İnsan Hakları Dairesi Başkanlığına atıfta bulunmak suretiyle ticari olmayan amaçlarla alıntılanabilir.

Tığrak / Türkiye davasında,

Başkan,

Jon Fridrik Kjølbro,

Hâkimler,

Carlo Ranzoni,

Aleš Pejchal,

Egidijus Kūris,

Pauliine Koskelo,

Marko Bošnjak,

Saadet Yüksel,

ve *Bölüm Yazı İşleri Müdürü* Stanley Naismith’in katılımıyla Daire olarak toplanan Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (İkinci Bölüm),

Bir Türk vatandaşı olan Muhsine Rengin Tığrak’ın (“başvuran”) Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi’ne (“AİHM” veya “Mahkeme”), İnsan Hakları ve Temel Özgürlüklerin Korunmasına ilişkin Sözleşme’nin (“Sözleşme”) 34. maddesi uyarınca, 2 Kasım 2010 tarihinde Türkiye Cumhuriyeti Devleti aleyhine yapmış olduğu başvuruyu (no. 70306/10);

Sözleşme’nin 6. maddesine ve Sözleşme’ye Ek 1 No.lu Protokol’ün 1. maddesine ilişkin şikâyetlerin Türk Hükümetine (“Hükümet”) bildirilmesi ve başvurunun geri kalanının kabul edilemez olduğunu beyan etme kararını;

Tarafların beyanlarını göz önüne alarak;

6 Temmuz 2021 tarihinde yapılan kapalı müzakerelerin ardından,

Aynı tarihte kabul edilen aşağıdaki kararı vermiştir:

GİRİŞ

1. Mevcut dava, hukuki kesinlik ilkesinin ve başvuranın mülk dokunulmazlığına saygı hakkının, maddi hatanın düzeltilmesi yoluyla nihai bir kararın bozulması nedeniyle ihlal edildiği iddiasıyla ilgilidir.

OLAYLAR VE OLGULAR

I. DAVANIN GEÇMİŞİ

2. Başvuran, 1961 doğumlu olup İstanbul’da ikamet etmektedir. Başvuran, İstanbul Barosuna bağlı Avukat S. Etlik tarafından temsil edilmiştir. Hükümet, temsilcileri Türkiye Cumhuriyeti Avrupa Konseyi Daimi Temsilci Yardımcısı Sn. Çağla Pınar Tansu Seçkin ve Türkiye Cumhuriyeti Adalet Bakanlığı İnsan Hakları Dairesi Başkanı Sn. Hacı Ali Açıkgül tarafından temsil edilmiştir.

3. Dava konusu olaylar; taraflarca belirtilen ve ibraz edilen belgelerden anlaşılacağı üzere aşağıdaki gibi özetlenebilir.

4. Başvuran, 10 Mart 1982 ile 15 Temmuz 1988 tarihleri arasında (“ilk hizmet dönemi”) mülga İş Kanununa (1475 Sayılı Kanun) tabi olarak Türkiye Emlak Bankası’nda (“Emlak Bankası”) çalışmıştır.

5. Başvuran, 15 Temmuz 1988 ile 1 Şubat 2002 tarihleri arasında, Devlet Memurları Kanunu hükümlerinin Devlet kontrolündeki kuruluşlarda, yani Emlak Bankası dâhil kuruluşlarda çalışan personele uygulanacağını öngören sözleşmeli personele ilişkin 399 sayılı Kanun Hükmünde Kararname (“ikinci hizmet dönemi”) uyarınca aynı bankada sözleşmeli personel olarak çalışmıştır.

6. 2000 yılında görevde olan Hükümet, kamu mali kurumlarını yeniden yapılandırmak için bir plan hazırlamıştır. Bu amaçla, 15 Kasım 2000 tarihinde TBMM, Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası, Türkiye Halk Bankası ve Emlak Bankası olmak üzere üç kamu bankasının, ilk ikisinin özelleştirmeye ve Emlak Bankası’nın tasfiyeye hazırlanmaları amacıyla yeniden yapılandırılmalarına ilişkin 4603 sayılı Kanun’u kabul etmiştir.

7. 30 Ocak 2001 tarihinde 4603 sayılı Kanun, 31 Aralık 2002 tarihi itibarıyla ilgili bankaların yalnızca özel hukuka tabi iş sözleşmeleri kapsamında personel çalıştırabileceklerini sağlayacak şekilde değiştirilmiştir.

Ayrıca, bu Kurumlarda çalışan ve özel hukuka tabi iş sözleşmesi ile çalışmayı tercih etmeyen görevlilerin kamu hizmetinde başka görevlere atanmaları da hükme bağlanmıştır (bk. aşağıda 37. paragraf).

8. 1 Şubat 2002’de başvuran, birinci seçeneği tercih ederek, Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası (“Ziraat Bankası”) ile tip sözleşme (“iş sözleşmesi”) imzalamış ve 15 Nisan 2005 tarihine kadar çalışmıştır (“üçüncü hizmet dönemi”).

9. Başvuran, 15 Nisan 2005 tarihinde kendi isteği ile emekli olmuştur. Ziraat Bankası, iş sözleşmesinin 5. maddesinde, başvuranın Ziraat Bankası ve diğer kamu kurumlarında, yani Emlak Bankası’nda toplam çalıştığı süreyi dikkate alarak emeklilik kıdem tazminatını ödemeyi taahhüt etmiştir.

10. Belirtilmeyen bir tarihte, başvurana kıdem tazminatı olarak 25.436,85 Türk lirası (TRY) (emekli olduğu tarihte yaklaşık 14,657 Euro (EUR)) ödenmiştir. Ziraat Bankası, başvuranın çalıştığı yasal istihdam şekillerinin her biri için kıdem tazminatı tutarını 1475 sayılı Kanun’un 14. maddesinde belirtilen genel ve özel üst sınırlara göre hesaplamıştır. Özel hukuka tabi işçi olarak çalıştığı birinci ve üçüncü hizmet dönemleri için kıdem tazminatı, 1475 sayılı Kanunun 14. maddesinde öngörülen genel tavan dikkate alınarak hesaplanmıştır. Başvuranın 399 sayılı Kanun Hükmünde Kararname hükümlerine göre sözleşmeli personel olarak çalıştığı ve Emekli Sandığı Kanunu’na tabi olduğu ikinci hizmet dönemine ilişkin olarak, 1475 sayılı Kanun’un 14(6) maddesinde öngörülen özel tavan üzerinden kıdem tazminatı hesaplanmıştır (bk. aşağıda 33 ve 36. paragraflar).

11. 18 Nisan 2005 tarihinde başvuran, Ziraat Bankası’nı, kıdem tazminatı da dâhil olmak üzere kendisine olan tüm mali yükümlülüklerden ibra eden bir ibraname imzalamıştır.

II. YEREL MAHKEMELER ÖNÜNDEKİ YARGILAMALAR

12. 10 Kasım 2005 tarihinde başvuran, kıdem tazminatı olarak kendisine ödenen tutarın eksik olduğunu iddia ederek Ziraat Bankası aleyhine dava açmış ve TRY 12.648,16 (yaklaşık 7.940 avro) talep etmiştir.

Başvuran, ilke olarak, iş sözleşmesinin 5. maddesi uyarınca Emlak Bankası’ndaki ve Ziraat Bankası’ndaki tüm meslek hayatının bir bütün olarak değerlendirilmesi gerektiğinden 1475 sayılı Kanunun 14(6) maddesinde öngörülen özel tavanın ikinci hizmet dönemi için uygulanmaması gerektiğini ileri srmştir.

13. Kartal İş Mahkemesi’nde (“İş Mahkemesi”) görülen dava, toplam kıdem tazminatı tutarının 1475 sayılı Kanun’un 14. maddesinde öngörülen genel tavan dikkate alınarak hesaplandığı 17 Nisan 2006 tarihli bilirkişi raporuna (“bilirkişi raporu”) dayanılarak 31 Mayıs 2006 tarihinde kabul edilmiştir.

14. Ziraat Bankası, 14 Temmuz 2006 tarihinde, bilirkişi raporunun yanlış olduğunu ileri sürerek ilk derece mahkemesinin kararını temyiz etmiş; 1475 sayılı Kanun’un 14(6) maddesinde öngörülen özel tavanın, başvuranın 399 sayılı Kanun Hükmünde Kararname uyarınca çalıştığı ikinci hizmet süresine uygulanması gerektiğini iddia etmiştir. Ziraat Bankası, başvuranın bu Kanun Hükmünde Kararname uyarınca 15 Temmuz 1988 ile 1 şubat 2002 tarihleri arasında sözleşmeli personel olarak çalıştığı ikinci hizmet dönemi için kıdem tazminatı tutarının hesaplanmasında 5434 sayılı Emekli Sandığı Kanunu’nda öngörülen çarpanların kullanılması gerektiğini ileri srmştir. Ziraat Bankası ayrıca, iş sözleşmesinin 5. maddesinin, Ziraat Bankası’nın başvurana hem Emlak Bankası’nda hem de Ziraat Bankası’nda çalıştığı süre boyunca tabi olduğu sosyal güvenlik sistemini dikkate alarak ödemek zorunda olduğu emeklilik ikramiyesi ve kıdem tazminatına atıfta bulunduğunu ileri srmştir.

15. 12 Nisan 2007 tarihinde Yargıtay, Ziraat Bankası tarafından sunulan ibranamenin İş Mahkemesi tarafından değerlendirilmediği gerekçesiyle ilk derece mahkemesinin kararını bozmuştur.

16. 11 Eylül 2007 tarihinde İş Mahkemesi, bozma kararına uymuş ve başvuranın söz konusu ibranameyi imzalayarak Ziraat Bankası'nı kendisine olan tüm mali yükümlülüklerden ibra ettiğine hükmederek başvuranın davasını reddetmiştir.

17. 27 Şubat 2008'de Yargıtay, bir kez daha İş Mahkemesi'nin kararını bozmuş ve ibranamenin yalnızca üçüncü hizmet dönemini kapsadığını, önceki hizmet dönemlerini kapsamadığını ortaya koymuştur.

18. İş Mahkemesi, Yargıtay'ın kararına uyarak 3 Haziran 2008 tarihinde Ziraat Bankası'nın 18 Nisan 2006 tarihli bilirkişi raporunda belirtilen tutarı faiziyle birlikte ödemesine karar vermiştir (bk. yukarıda 13. paragraf).

19. Yargıtay, 26 Aralık 2008 tarihinde bu kararı onamıştır. Böylece, ilgili tarihte yürürlükte olan İş Mahkemeleri Kanunu'nun ("5521 sayılı Kanun") 8. maddesi hükümleri uyarınca karar düzeltme yolu kapalı olduğu için 3 Haziran 2008 tarihli İş Mahkemesi kararı kesinleşmiş ve icra edilebilir hale gelmiştir (bk. aşağıda 31. paragraf).

20. Hükmedilen tutar 24 Şubat 2009 tarihinde başvurana ödenmiştir.

III. MADDİ HATANIN DÜZELTİLMESİNE İLİŞKİN YARGILAMALAR

21. Ziraat Bankası, 18 Şubat 2009 tarihinde Yargıtay'a başvurarak 26 Aralık 2008 tarihli Yargıtay kararının düzeltilmesini talep etmiştir.

Ziraat Bankası başvurusunda, Yargıtay'ın 1475 sayılı Kanun'un 14(6) maddesinde öngörülen özel tavanı dikkate almadığını ileri sürmüştür.

22. Ziraat Bankası 27 Şubat 2009 tarihinde Yargıtay'a ikinci bir başvuruda bulunarak, kıdem tazminatının hesaplanmasına ilişkin maddi hata nedeniyle kararın düzeltilmesini talep etmiştir.

23. 6 Mart 2009 tarihinde başvuran, lehine verilen kararın düzeltilmesini talep eden Ziraat Bankası başvurusundan tesadüfen haberdar olduğunu belirterek Yargıtay’a başvurmuştur.

Başvurusunda, 5521 sayılı Kanun’un 8. maddesinin son fıkrası uyarınca kararın düzeltilmesi için Yargıtay’a başvurulmasının mümkün olmadığını ve Ziraat Bankası’nın böyle bir başvuruda bulunmaktaki amacının, bu nihai kararın kendisi ile aynı durumda olan diğer kişiler için emsal teşkil etmesini önlemek olduğunu ileri sürmüştür.

24. Ziraat Bankası 19 Mart 2009 tarihinde Yargıtay’a üçüncü bir başvuruda bulunarak, maddi hata nedeniyle kararının düzeltilmesini tekrar talep etmiştir. Ziraat Bankası, Yargıtay’ın, başvuranın Emlak Bankası’nda özel hukuka tabi bir istihdam şekli altında çalıştığını değerlendirerek yanlış bir değerlendirme yaptığını ileri sürmüştür. Ziraat Bankası, başvuranın 15 Temmuz 1988 ile 1 Şubat 2002 tarihleri arasında Emlak Bankası’nda 399 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname uyarınca sözleşmeli personel olarak çalıştığını vurgulamıştır. Ayrıca, Yargıtay’ın ilgili dava konusunda İş Mahkemesinin emsal teşkil eden kararını onayan kararının ardından başvuran ile aynı durumda olan yaklaşık 10 bin çalışanın Ziraat Bankası aleyhine dava açmak üzere olduğunu ileri sürmüştür. Ziraat Bankası, Yargıtay’ın, kararını gerekli titizlikle yeniden incelememesi halinde yargı makamlarının bir başvuru akınıyla karşı karşıya kalabileceği konusunda Yargıtay’ı uyarmıştır.

25. 21 Nisan 2009 tarihinde Yargıtay, ilk derece mahkemesinden, başvuranın işyeri özlük dosyasını ve başvuranın 15 Temmuz 1988 ile 1 Şubat 2002 tarihleri arasında -399 sayılı Kanun Hükmünde Kararname kapsamında çalıştığı ikinci hizmet döneminde – bağlı olduğu sosyal güvenlik kurumunu gösteren ilgili belgeleri sunmasını istemiştir.

26. Başvuran, Ziraat Bankası’nın karar düzeltme talebine cevaben 23 Haziran 2009 tarihinde Yargıtay’a yeniden dilekçe vermiştir. Başvuran ilk olarak, karşı tarafın hiçbir başvurusunun kendisine tebliğ edilmemiş olması nedeniyle adil yargılanma hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştür. Başvuran,

Yargıtay kararına karşı karar düzeltme yoluna başvurulamayacağını, çünkü bu yolun 5521 sayılı Kanun'un 8. maddesinde açıkça reddedildiğini yinelemiştir. Başvuran ayrıca, ilk derece mahkemesinin kararında maddi bir hata yapmadığını, iş sözleşmesinde de taraflar arasında uzlaşmış olan kıdem tazminatı tutarının 1475 sayılı Kanun'un 14. maddesinde öngörülen genel tavan üzerinden hesaplanmasıyla davanın esasına ilişkin hukuki nitelendirme yaptığını ileri sürmüştür. Yargıtay'ın, başvuranın ikinci hizmet döneminde bağlı olduğu sosyal güvenlik kurumuna ilişkin işyeri dosyası ve diğer ilgili belgeleri talep etmesine ilişkin olarak, başvuran bu bilgilerin dosyada zaten bulunduğunu belirtmiş ve bunların yeniden değerlendirilmesinin nihai kararın esasının yeniden incelenmesiyle sonuçlanacağını ifade etmiştir.

27. 6 Ekim 2009 tarihinde Yargıtay, 26 Aralık 2008 tarihli kararının maddi hata nedeniyle ortadan kaldırılmasına karar vermiş ve ilk derece mahkemesinin nihai kararını bozmuştur.

Yargıtay, 27 Mart 2006 tarihli ve 2005/29328 E., 2006/7379 K. sayılı bir emsal davaya atıfta bulunmuştur. Bu davada Yargıtay, 1475 sayılı Kanun'un 14. maddesinde öngörülen özel tavanın kamu düzenine ilişkin olduğunu ve aykırı hükümler içeren yönetmelik ve sözleşmelerin bu hükmün uygulanmasına engel teşkil etmediğini belirtmiştir.

Yargıtay ayrıca, maddi hata içeren bir kararın bozulmasının veya onanmasının karşı taraf için usuli kazanılmış hak oluşturmadığını belirten Yargıtay Hukuk Genel Kurulu kararına da atıfta bulunmuştur.

Sonuç olarak Yargıtay, başvuranın ikinci hizmet süresine ilişkin kıdem tazminatı tutarının hesaplanmasında özel tavanı dikkate almadığı için maddi hata yaptığı kanaatine varmıştır.

28. İş Mahkemesi, 31 Mart 2010 tarihinde Yargıtay'ın kararına uyarak başvuranın davasını reddetmiştir. Yargıtay, 1 Haziran 2010 tarihinde, söz konusu kararı onamıştır.

IV. BAŞVURANLAR ALEYHİNE BAŞLATILAN İCRA TAKİBİ

29. Ziraat Bankası, başvurana kıdem tazminatı farkı olarak 24 Şubat 2009 tarihinde ödenen tutarın geri alınması amacıyla, 15 Ekim 2010 tarihinde icra müdürlüğü vasıtası ile başvuran hakkında icra takibi başlatmıştır. 22 Aralık 2011 tarihinde İcra Mahkemesi, icra emrinin başvurana usulüne uygun olarak tebliğ edilmediği gerekçesiyle icra emrini iptal etmiştir. Yargıtay, 22 Kasım 2012 tarihinde, söz konusu kararı onamıştır. Bu nedenle, başvuranın 24 Şubat 2009 tarihinde aldığı tutarı geri ödemesine gerek kalmamıştır.

İLGİLİ YASAL ÇERÇEVE VE UYGULAMA

I. İÇ HUKUK

A. Borçlar Kanunu

30. Borçlar Kanunu'nun (6098 sayılı Kanun) 82. maddesi uyarınca sebepsiz zenginleşme talebi, ilk ortaya çıktığı tarihten itibaren on yıl içerisinde zamanaşımına uğrar.

B. Hukuk Muhakemeleri Kanunu (söz konusu dönemde yürürlükte olduğu haliyle)

31. İlgili tarihte yürürlükte bulunan Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun (1086 sayılı Kanun) 440. maddesi uyarınca, taraflar, temyiz üzerine Yargıtayca verilmiş bir kararın düzeltilmesini, kararın tebliğinden itibaren on beş gün içinde talep edebilirler. Kararın, 440. maddede öngörüldüğü şekilde düzeltilmesi olağan bir kanun yolu olup Yargıtay'ın ilgili temyiz kararının gözden geçirilmesini amaçlamıştır. Düzeltme talebinin kabul edilmesi halinde, Yargıtay, yeni olgu veya bulguları dikkate almadan aynı dava hakkında ikinci bir inceleme yapacaktır (ayrıca bk. *Hülya Ebru Demirel/Türkiye*, no. 30733/08, § 49, 19 Haziran 2018, idari yargılamalarda

aynı usule ilişkin olarak). Karar düzeltme olağan kanun yolu, iş mahkemeleri önündeki anlaşmazlıklar için yasaklanmıştır (bk. aşağıda 33. paragraf).

32. Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun (1086 sayılı Kanun) 459. maddesi uyarınca tarafların isim, unvan ve nihai taleplerindeki hatalar ile hesaplama hataları sonradan düzeltilebilir. Kararın düzeltilmesinden farklı olan bu işleme, hükmün tashihi veya maddi hatanın düzeltilmesi denir. Benzer şekilde, yeni Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun (6100 sayılı Kanun) 304. maddesi uyarınca, imla ve hesaplama hataları ile karardaki benzeri belirgin hatalar, mahkemenin re'sen veya taraflardan birinin talebi üzerine herhangi bir zamanda mahkeme tarafından düzeltilebilir.

C. 5521 sayılı Kanun (İş Mahkemeleri Kanunu)

33. 5521 sayılı Kanun'un 8. maddesinin ilgili kısımları aşağıdaki gibidir:

“İş mahkemelerinin [esasa ilişkin] kararlarına, kararın tebliğ edildiği tarihten itibaren sekiz gün içinde itiraz edilebilir.

....

Yargıtay kararlarının düzeltilmesi istenemez.”

D. 1475 sayılı Kanun (İş Kanunu)

34. 10 Haziran 2003 tarihinde yeni İş Kanunu (4857 sayılı Kanun) yayımlanmış ve aynı gün yürürlüğe girmiştir. Ancak, 1475 sayılı Kanun'un kıdem tazminatına ilişkin hükümler içeren 14. maddesi halen yürürlükte.

35. 1475 Sayılı Kanun'un özel tavana ilişkin 14(6) maddesi aşağıdaki gibidir:

“...

(Ancak, bu tazminatın T.C. Emekli Sandığına tabi olarak geçen hizmet süresine ait kısmı için ödenecek miktar, yaşlılık veya malullük aylığının başlangıç tarihinde T.C. Emekli Sandığı Kanununun yürürlükteki hükümlerine göre emeklilik ikramiyesi için öngörülen miktardan fazla olamaz.)”

36. 1475 sayılı Kanun'un genel tavana ilişkin 14. maddesinin ilgili kısmı aşağıdaki gibidir:

“...

Toplu sözleşmelerle ve hizmet akitleriyle belirlenen kıdem tazminatlarının yıllık miktarı, Devlet Memurları Kanununa tabi en yüksek Devlet memuruna 5434 sayılı T.C. Emekli Sandığı Kanunu hükümlerine göre bir hizmet yılı için ödenecek azami emeklilik ikramiyesini geçemez.”

E. Üç kamu bankasının yeniden yapılandırılmasına ilişkin 4603 sayılı Kanun

37. 4603 sayılı Kanun'un ilgili kısımları aşağıdaki gibidir:

1. madde

"1. Bu Kanunun amacı, ... bankalarının, özelleştirmeye hazırlanmalarını sağlayacak şekilde yeniden yapılandırılmaları ile hisse satışlarına ilişkin düzenlemelerin ve hisselerin tamamına kadarının özel hukuk hükümlerine tabi gerçek ve tüzel kişilere satışının gerçekleştirilmesidir.

2. Bankalar anonim şirket statüsündedirler. Bu Kanunda yer alan hükümler dışında 4389 sayılı Bankalar Kanunu ile genel hükümlere tabidirler.

....

5. ...ve 399 sayılı Kanun Hükmünde Kararname bankalar hakkında uygulanmaz.”

Madde 2

“Bankaların bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte mevcut personeli hakkında aylık, özlük ve emeklilikleri yönünden tabi oldukları mevzuatın uygulanmasına devam olunur. Bunlardan uygun görülenler istekleri halinde, emeklilik statüleri devam etmek üzere özel hukuk hükümlerine göre çalıştırılabilir... Özel hukuk hükümlerine göre çalıştırılacak personelin sayısı, unvanı, ücret ve sair mali hakları bankaların genel kurullarınca tespit olunur...”

II. İÇ HUKUKTAKİ İLGİLİ İÇTİHAT

38. Hükümet, bir dizi yerel mahkeme (içtihat) kararına atıfta bulunmuş, ancak belirgin bir maddi hata olması halinde Yargıtay kararlarının düzeltilmesinin mümkün olacağını göstermek amacıyla yalnızca Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun 2 Temmuz 2003 tarihli kararını sunmuştur (dava no. E. 2003/21-425, K. 2003/441). Yargıtay bu kararında, kesinleşmiş bir kararın maddi hata sebebiyle bozulmasının kazanılmış hak ilkesine aykırı olmayacağını kaydetmiş; iş mahkemeleri tarafından verilen kararların düzeltmeye tabi olmamasının, maddi hataya dayalı kararların düzeltilmesine engel olmayacağı kanaatine varmıştır. Yargıtay, bir hakkın hatalı olarak elde edilmesinin evrensel hukukun temel ilkelerine aykırı olacağı ve maddi gerçeklerin her zaman hukuki gerçeklerden üstün olması gerektiği sonucuna varmıştır.

39. Hükümet, Yargıtay'ın mevcut davada ilk derece mahkemesinin kararını bozduğunda ileri sürdüğü gerekçenin benzerlerine yerel mahkemelerin kararlarında yer verildiğini göstermek amacıyla içtihattan başka bir örnek sunmuştur. Konusu mevcut dava ile aynı olan sunulan örnekte, Yargıtay Hukuk Genel Kurulu, kıdem tazminatının hesaplanmasında özel tavanın uygulanamayacağı gerekçesiyle Yargıtay'ın bozma kararına direnen ilk derece mahkemesinin bir kararını incelemiştir. Yargıtay Hukuk Genel Kurulu, 25 Ocak 2017 tarihli kararıyla, 1475 sayılı Kanun'un 14(6) maddesinde öngörülen özel tavanın, davacının 399 sayılı Kanun Hükmünde Kararname kapsamında çalıştığı dönemlere ait kıdem tazminatı tutarının hesaplanmasında dikkate alınması gerektiği sonucuna varmıştır (E.2014/9-2515, K. 2017/156 sayılı dava).

III. İLGİLİ AVRUPA METİNLERİ

40. Avrupa Hukuk Yoluyla Demokrasi Komisyonu (“Venedik Komisyonu”) 82. Genel Kurul toplantısında (12-13 Mart 2010) yargı sisteminin bağımsızlığına ilişkin bir raporu kabul etmiştir.

41. “Yargı kararlarının nihai niteliği” başlıklı III (9) numaralı bölümde, rapor, Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi’nin R (94) 12 sayılı Tavsiye Kararı’nın Hâkimlerin Bağımsızlığı, Etkinliği ve Rolü hakkında olan I(2)(a)(i) ilkesine atıfta bulunmaktadır:

“Hâkimlerin kararları, kanunun öngördüğü temyiz usulleri dışında herhangi bir revizyona konu olmamalıdır.”

Raporun ilgili kısmı aşağıdaki gibidir:

“Bu ilke, istisnai durumlarda yeni olgulara veya kanunun öngördüğü diğer gerekçelere dayalı olarak davanın yeniden açılmasını engellemez.

...

67. Venedik Komisyonu, yargı kararlarının temyiz süreci dışında herhangi bir revizyona tabi tutulmaması ilkesinin altını çizmektedir...”

HUKUKİ DEĞERLENDİRME

I. SÖZLEŞME’NİN 6 § 1 MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

42. Başvuran, Sözleşme’nin 6 § 1 maddesinde öngörülen hukuki belirlilik ilkesinin ihlal edilerek, maddi hatanın düzeltilmesi suretiyle lehine verilen nihai ve bağlayıcı kararın bozulmasından şikâyetçi olmuştur. Söz konusu madde şu şekildedir:

“Herkes davasının, medeni hak ve yükümlülükleriyle ilgili uyuşmazlıklar ... konusunda karar verecek olan, ... bir mahkeme tarafından, adil bir şekilde ve makul bir süre içinde görülmesini isteme hakkına sahiptir ...”

A. Kabul Edilebilirlik hakkında

43. Hükümet, Yargıtay'ın 26 Aralık 2008 tarihli kararını gözden geçirmesi ve belirgin bir maddi hatayı düzeltmek için ilk derece mahkemesinin kararını bozması nedeniyle, 6 § 1 maddesi kapsamındaki şikâyetin açıkça dayanaktan yoksun olduğunu ileri sürmüştür. Hükümet, Yargıtay'ın böyle bir müdahalesinin kamu düzeniyle ilgili olması nedeniyle gerekli olduğunu ileri sürmüştür.

44. Başvuran, lehine olan nihai kararın bozulmasının Sözleşme'nin 6. maddesinin ihlalini teşkil ettiğini belirtmiştir.

45. Mahkeme'nin görüşüne göre, Hükümet'in ilk itirazı esas olarak davanın esası ile ilgilidir. Mahkeme, ayrıca, bu şikâyetin, Sözleşme'nin 35 § 3 (a) maddesi anlamında açıkça dayanaktan yoksun olmadığı sonucuna varmaktadır. Mahkeme, ayrıca, başvurunun kabul edilemez olduğuna ilişkin başka bir gerekçe bulunmadığını kaydetmektedir. Dolayısıyla, söz konusu şikâyetin kabul edilebilir olduğu beyan edilmelidir.

B. Esas Hakkında

1. Tarafların Beyanları

46. Başvurana göre, Yargıtay'ın nihai kararı bozması, hukuki belirsizlik durumuna yol açmıştır. Başvuran, Yargıtay'ın, karar düzeltme yolunun iş mahkemelerinin kararlarına karşı kullanılamayacağını öngören 5521 sayılı Kanun'un 8. maddesi hükümlerine aykırı olarak 3 Haziran 2008 tarihli nihai kararı bozduğunu ileri sürmüştür. Başvuran, Yargıtay'ın, usule ilişkin bir hatayı düzeltmediğini, davanın esasını yeniden incelediğini iddia etmiştir. Başvuran, Yargıtay'ın bu şekilde ilk derece mahkemesi ve Yargıtay'ın kendisi tarafından yapılan hukuki nitelendirmeyi yeniden değerlendirdiğini ve böylece gizli bir temyiz yoluyla davanın esasını yeniden incelediğini ileri sürmüştür. Ayrıca, Yargıtay'ın, kendi onama kararını ortadan kaldırdığını ve

aynı konuyla ilgili olası davaların sayısını sınırlamak amacıyla ilk derece mahkemesinin kararını bozduğunu ileri sürmüştür.

47. Hükümet, Yargıtay'ın başvuranın lehine verilen nihai kararı bozmasının, davanın olgusal yönleriyle bağlantılı olan belirgin bir hatayı düzeltmek için, kamu düzeni ve adaletin doğru şekilde tecelli ettirilmesi adına haklı olduğunu ileri sürmüştür. Hükümet, bir kararın maddi hata nedeniyle iptal edilmesinin, Yargıtay'ın içtihat ve uygulamasında kabul edildiği üzere, çok istisnai bir usul olduğunu ileri sürmüştür. Yargıtay, adaletin doğru şekilde tecelli ettirilmesi, hukuki belirsizlikten kaçınmak ve maddi bir hatayı düzelterek maddi gerçeği ortaya çıkarmak amacıyla söz konusu kararı bozmuştur. Hükümet, 1475 sayılı Kanun'un kamu düzenine ilişkin 14(6) maddesinin hükümlerinin uygulanmaması gibi önemli nitelikte bir maddi hata durumunda bir kararın bozulması için zorlayıcı ve haklı bir nedenin bulunduğunu ileri sürmüştür. Başvuran aleyhine verilen nihai karar, mevcut başvurunun sunulduğu tarihten sonra verilen Yargıtay kararları ile uyumludur.

2. Mahkemenin değerlendirmesi

(a) i) Genel İlkeler

48. Mahkeme, ilgili Sözleşme ilkelerinin *Brumărescu/Romanya* ([BD], no. 28342/95, §§ 61-62, AİHM 1999-VII) ve *COMPCAR, s.r.o./Slovakya* (no. 25132/13, §§ 63-64, 9 Haziran 2015) davalarında aşağıdaki şekilde özetlendiğini gözlemlemektedir:

- Sözleşme'nin 6 § 1 maddesi tarafından güvence altına alınan adil yargılanma hakkı, Akit Devletlerin ortak mirasının bir parçası olarak hukukun üstünlüğünün ilan edildiği Sözleşme'nin Başlangıç Kısmı ışığında yorumlanmalıdır. Hukukun üstünlüğünün temel yönlerinden biri, diğer şeylerin yanı sıra, mahkemelerin nihai olarak bir meseleyi karara bağlaması halinde, kararlarının sorgulanmamasını gerektiren hukuki belirlilik ilkesidir.

- Bu ilke, bir tarafın, yargılamayı, sadece yeni bir duruşma yapılması veya davaya ilişkin olarak yeni bir karar çıkartılması amacı temelinde yenilemesinin önüne geçmektedir. Bir husus hakkında iki farklı görüşün mevcut olması olasılığı kendi başına bu hususun yeniden incelenmeye tabi tutulması için bir gerekçe teşkil etmez.

- Bu ilkeden ayrılma, yalnızca önemli ve zorlayıcı nitelikteki koşullar tarafından gerekli kılındığında haklı görülebilir. Yüksek mahkemelerin bağlayıcı ve icra edilebilir yargı hükümlerini bozma veya değiştirme yetkisi esaslı hataların giderilmesi amacıyla ifa edilmelidir. Bu yetki, bireylerin menfaatleri ve adalet sisteminin etkinliğini güvence altına alma ihtiyacı arasında olabildiğince yüksek bir seviyede adil denge sağlama çerçevesi kapsamında kullanılmalıdır.

- Bu bağlamda dikkate alınması gereken ilgili hususlar, özellikle, yargılamanın yeniden başlatılmasının ve müteakip yargılamaların başvuranın bireysel durumu üzerindeki etkisi, yargılamanın yeniden başlatılmasının başvuranın bireysel durumundan kaynaklanıp kaynaklanmadığı ve yargılamanın yeniden başlatılmasının başvuranın kendi isteğinden kaynaklanıp kaynaklanmadığı; yerel makamların başvuranın davasında kararı bozmasının nedenleri; söz konusu prosedürün iç hukuk gereklerine uygunluğu; ulusal hukuk sisteminde bu usulün yerel makamlar tarafından kötüye kullanılmasını önleyebilecek usule ilişkin güvencelerin varlığı ve işleyişi ve davaya ilişkin diğer koşullardır.

- Bazı davalarda Mahkeme, “temel kusur” kavramını ele alırken, başvuranın davasındaki soruşturmanın sadece “eksik ve tek taraflı” olduğunu veya “hatalı” bir beraata yol açtığını düşünmenin; yetki hataları veya mahkeme usulünün ciddi ihlalleri, yetkinin kötüye kullanılması, maddi hukukun uygulanmasında açık hatalar veya adaletin çıkarlarından kaynaklanan diğer önemli nedenlerin yokluğunda, tek başına önceki yargılamalarda temel bir kusurun varlığına işaret etmeyeceğini vurgulamıştır.

49. Konuyla ilgili olarak Mahkeme aynı zamanda, nihai ve bağlayıcı bir kararın incelenmesinin gizli bir temyiz olarak değerlendirilmemesi gerektiğini ve temel bir kusurun veya adaletin yanlış tecellisinin düzeltilmesini sağlamak (bk. örneğin, *Ryabykh/Rusya*, no. 52854/99, § 52, AİHM 2003- IX) ve salt hukukiliği gerçekleştirmek için değil de “yargı sistemi için temel öneme sahip bir hatayı” düzeltmek adına (bkz. *Sutyazhnik/Rusya*, no. 8269/02, § 38, 23 Temmuz 2009) hukuki belirlilik ilkesinin göz ardı edilebileceğini de belirtmiştir.

(b) Bu ilkelerin somut davaya uygulanması

50. Mahkeme, başvuranın lehine olan 3 Haziran 2008 tarihli nihai kararın, Yargıtay’ın 6 Ekim 2009 tarihli kararıyla ortadan kaldırıldığını gözlemlemektedir. Mahkeme, Yargıtay’ın başvuranın davasının nihai ve bağlayıcı bir etkiyle başarıya ulaştığı kararı bozmasını önemli bulmaktadır. Bu kararın kesin hüküm (*res judicata*) niteliğinde olduğunu ve maddi hatanın düzeltilmesi suretiyle bozulduğunu kabul etmektedir.

51. Mahkeme bu noktada, iş mahkemeleri önündeki bir davanın tarafları için karar düzeltme yolunun mümkün olmadığını kaydetmektedir (bk. yukarıda 31 ve 33. paragraflar). Ayrıca Mahkeme, söz konusu tarihte yürürlükte olan Hukuk Muhakemeleri Usulü Kanunu’nun mahkemelerin yalnızca tarafların ad, unvan ve nihai taleplerindeki hataları ile hesaplama hatalarını düzeltmesine izin verdiğini belirtmektedir.

52. Mahkeme, Hükümet’in, Yargıtay’ın başvuranın lehine olan nihai bir kararı gözden geçirmesini, “açık bir maddi hata” işlendiğini öne sürerek gerekçelendirmeye çalıştığını gözlemlemektedir. Bu bağlamda Mahkeme, Hükümet’in yalnızca bir davanın olgusal noktalarıyla ilgili hataların maddi hatalar olarak nitelendirilip düzeltilebileceğine ilişkin görüşlerine atıfta bulunmaktadır.

Bu nedenle Mahkeme, öncelikle Yargıtay'ın Hükümet tarafından ileri sürüldüğü gibi belirgin bir maddi hatayı düzeltmek amacıyla nihai bir karara müdahale edip etmediğinin belirlenmesi gerektiği kanaatinde dir.

53. Mahkeme, ilk olarak, Yargıtay'ın 3 Haziran 2008 tarihli kararı bozma gerekçelerini maddi bir hataya dayand ırıldığını belirtmektedir. Özellikle, bu maddi hatayı, kıdem tazminat ı tutarının hesaplanmasında 1475 sayılı Kanun'un kamu düzenine ilişkin 14(6) maddesinde öngörülen özel tavanın uygulanmaması teşkil etmiştir.

54. Bu bağlamda, Mahkeme, yerel mahkemeler önündeki yargılamanın en başından itibaren, taraflar arasındaki ana anlaşmazlığın, başvuranın ikinci hizmet dönemi için kıdem tazminat ı tutarı hesaplanırken uygulanacak tavanın 1475 sayılı Kanun'un 14. maddesinde öngörülen özel veya genel tavan olup olmadığına ilişkin olduğunu belirtmeyi önemli bulmaktadır. Yerel mahkemeler önünde başvuran iş sözleşmesine dayanarak genel tavanın uygulanması gerektiğini savunurken, Ziraat Bankası özel tavanın dikkate alınması gerektiğini ileri sürmüştür.

Bu açıdan Mahkeme, Ziraat Bankası'nın karar düzeltme başvurularında öne sürdüğü iddiaların, ilk derece mahkemesine ve Yargıtay önündeki olağan temyiz yargılamalarında sunduğu argümanlarla tamamen aynı olduğunu gözlemlemektedir. Bu iddialar, ilk derece mahkemesi ve Yargıtay tarafından birkaç kez incelenip reddedilmiştir ve Mahkeme, Ziraat Bankası tarafından kararın düzeltilmesi için yapılan başvuruların, özünde, davayı aynı noktalarda yeniden tartışma çabası olduğunu gözlemlemektedir.

55. Mahkeme, Yargıtay'ın, maddi hata düzeltme prosedürü yoluyla önceki kararında maddi bir hata yaptığına karar vererek, davayı yeniden esastan incelediğini ve İş Mahkemesi'nin kararını bozduğunu tespit etmiştir.

Hükümet'in, Yargıtay'ın nihai karara davanın olgusal noktalarıyla ilgili olan ancak hukuki değ erlendirmeye ilgili olmayan belirgin bir hatayı düzeltmek amacıyla müdahale ettiğ i yönündeki iddiasının aksine, Mahkeme, Yargıtay'ın, davayı yeniden incelemesi sonucunda, 1475 sayılı Kanun'un

14(6) maddesi hükümlerini dikkate almayı ihmal ettiği sonucuna vardığını düşünmektedir.

56. Bu bağlamda, Mahkeme, Yargıtay'ın maddi bir hatayı, maddi hatanın düzeltilmesi yoluyla düzeltme yetkisini sorgulamasa da, mevcut davanın özel koşullarında, söz konusu nihai ve bağlayıcı kararın yeniden incelenmesinin, olgusal noktalarla yakından ilgili olduğu ve yalnızca belirgin bir maddi hatayı düzeltmekten ibaret olduğu hususunda ikna olmamıştır. Aksine, Mahkeme, Yargıtay'ın mevcut davadaki nihai kararı bozmasının, davanın en başından itibaren davanın tarafları arasında bir anlaşmazlık oluşturan olaylara uygulanacak hukukla ilgili olduğunu tespit etmektedir. Nitekim taraflar arasındaki tek anlaşmazlık, başvurana ödenmesi gereken kıdem tazminatının hesaplanmasında uygulanacak tavanın, 1475 sayılı Kanun'daki genel tavan mı yoksa özel tavan mı olacağı hususudur.

57. Bu nedenle, başvuranın davasıyla ilgili olarak tamamlanmış yargılamaya yapılan müdahalenin, Sözleşme'nin 6. maddesinin güvenceleriyle, özellikle de bu hükmün içerdiği hukuk devleti ve hukuki belirlilik ilkeleriyle uyumlu olup olmadığının tespit edilmesi gerekmektedir. Mahkeme hukuki belirlilik ilkesinin, bir tarafın, yargılamayı sadece yeni bir duruşma yapılması veya davaya ilişkin olarak yeni bir karar çıkartılması amacı temelinde yenilemesinin önüne geçtiğini hatırlatmaktadır. Bir husus hakkında iki farklı görüşün mevcut olması olasılığı kendi başına bu hususun yeniden incelenmeye tabi tutulması için bir gerekçe teşkil etmez. Bu ilkeden sapmalar, yalnızca önemli ve zorlayıcı nitelikteki koşullar tarafından gerekli kılındığında haklı görülebilir (bk. yukarıda 48 ve 49. paragraflar).

58. Hükümet, mevcut davada, bir yandan 1475 sayılı Kanun'un 14(6) maddesinin hükümlerinin kamu düzeniyle ilgili olması ve dolayısıyla göz ardı edilememesi, öte yandan yargı kararları arasında tutarlılık sağlamanın gerekli olması nedeniyle, nihai kararı gözden geçirmek için zorlayıcı ve haklı bir neden bulunduğunu ileri sürmüştür.

Mahkeme, söz konusu nedenlerin, Sözleşme'nin 6 § 1 maddesinin amaçları bakımından, kararların kesinliğine saygı ilkesinden ayrılmaya izin verecek şekilde “önemli ve zorlayıcı nitelikte koşullar” oluşturup oluşturmadığını belirlemek için bu argümanları sırayla inceleyecektir.

59. Mahkeme, emredici kanun hükümlerinin ve kamu düzenine ilişkin uyulması gereken hükümlerin uygulanmasında bir hata bulunmasının hukuki belirlilik ilkesinden sapmak için yeterli bir gerekçe olmadığını yinelemektedir. Mahkeme'nin içtihadına göre, hukuka ilişkin bir hatanın, olağanüstü yargılamalar yoluyla düzeltilmediği takdirde, bir konuda iki farklı görüşün olma olasılığının ötesinde adaletin hiçe sayılması boyutunda bir hukuki hata olduğu gösterilmelidir (bk. yukarıda 48. paragraf). Mevcut davada Mahkeme, konunun ulusal yargı makamları önünde farklı yasal değerlendirmelerin konusu olmaya devam ettiğini belirtmeyi faydalı bulmaktadır. Bu bağlamda Mahkeme, Hükümet tarafından sunulan ve bir ilk derece mahkemesinin Yargıtay'ın kararına direndiği ve özel tavanın söz konusu davalarda uygulanmaması gerektiğini iddia ettiği karara atıfta bulunmaktadır (bk. yukarıda 39. paragraf).

Bu gibi durumlarda, kamu düzenine ilişkin bir hükmün yanlış uygulanmasının, Mahkeme'nin kesinleşmiş bir kararı bozmaya ilişkin içtihatları anlamında, önemli ve zorlayıcı gerekçe oluşturduğu söylenemez.

60. Hükümet'in, bir hatanın düzeltilmesinin, adaletin doğru şekilde tecelli ettirilmesini sağlamak ve sürekli olarak farklılaşan mahkeme kararlarından kaynaklanabilecek yasal belirsizlikten kaçınmak için gerekli olduğu yönündeki iddiası ile ilgili olarak, Mahkeme, Sözleşme'nin 1. maddesi uyarınca, garanti edilen hak ve özgürlüklerin uygulanması ve icra edilmesine ilişkin birincil sorumluluğun ulusal makamlara ait olduğunu hatırlatmaktadır (bkz. *Kudla/Polonya* [BD], no. 30210/96, § 152, AİHM 2000-XI). Bu bağlamda, hukuk sistemini benzer yargılamalarda (*parallel proceedings*) çelişen kararların alınmasını önleyecek şekilde düzenlemek ve mevcut davada olduğu gibi maddi hatanın düzeltilmesi yolunun kullanılması

sonucunda bozulan nihai kararların hukuki kesinliği ilkesini desteklemek Devletin sorumluluğundadır (bkz. gerekli değişikliklerin uygulanması koşuluyla, *Vrioni ve Diğerleri/Arnavutluk*, no. 2141/03, § 58, 24 Mart 2009 ve *Driza/Arnavutluk*, no. 33771/02, § 69, AİHM 2007- V (alıntılar)).

61. Mahkeme, tarafların beyanları ışığında, başvuranın davasına ilişkin ulusal mahkemelerce verilen kararın, Ziraat Bankası'nın eski çalışanları ile ilgili uyuşmazlıklarda ulusal düzeyde kesinleşen ilk karar olduğunu kaydetmektedir. Bu nedenle, söz konusu zamanda, kararların kesinliğine saygı gösterilmemesini haklı gösterecek şekilde farklı veya çelişkili içtihatlar olduğu iddia edilemez. Mahkeme bu bağlamda, içtihat geliştirmenin başlı başına adaletin doğru şekilde tecelli ettirilmesine aykırı olmadığını yinelemektedir. Mahkeme hukukta tutarlılığı sağlamanın zaman alabileceğini ve bu nedenle birbiri ile çelişen içtihatların hukuki kesinliği zedelemeksizin tolere edilebileceğini gözlemlemektedir (bk. diğerler kararlar arasında, *Dimech/Malta*, no. 34373/13, § 60, 2 Nisan 2015).

Buna ek olarak, Mahkeme, dava dosyasında, başvuranın lehine verilen nihai kararın, Yargıtay tarafından maddi hatanın düzeltilmesi yoluyla bozulmaması durumunda, derin ve uzun süredir devam eden içtihat farklılığının kaynağı olabileceğini gösteren hiçbir şey bulunmadığını da eklemektedir (Mahkeme tarafından içtihat tutarlılığı konusunda tesis edilen genel ilkeler için, bk. *Nejdet Şahin ve Perihan Şahin/Türkiye* [BD], no. 13279/05, §§ 49-58, 20 Ekim 2011).

62. Bu bağlamda, Mahkeme, yukarıda anılan içtihada atıfta bulunarak (bk. yukarıda 48 ve 49. paragraflar), ulusal mahkemelere atfedilen hatanın, “önemli ve zorlayıcı nitelikte koşullar” veya “konu hakkında iki görüşün olma olasılığının” ve “gizli temyiz” ötesine geçen “esaslı bir hata veya adaletin yanlış tecellisini” teşkil ettiği hususunda ikna olmamıştır.

63. Mahkeme, Yargıtay'ın, Ziraat Bankası'nın düzeltme talebini kabul ederek, nihai kararın varlığına rağmen özel tavanın uygulanmasının gerekip gerekmediği hususunu yeniden incelediği sonucuna varmıştır. Mahkeme, bu

nedenle, Yargıtay'ın 6 Ekim 2009 tarihli kararının, daha fazla incelemeye veya itiraza açık olmayan, dolayısıyla kesinleşmiş (*res judicata*) olan ve dahası icra edilmiş olan bir yargı kararıyla sonuçlanan yargı sürecinin tamamını yok saydığına kanaat getirmiştir.

Yukarıdaki değerlendirmeler ışığında, kesin ve bağlayıcı bir yargı kararıyla tespit edilen bir konunun yeniden incelenmesini haklı çıkaran önemli ve zorlayıcı nitelikteki herhangi bir koşulun bulunduğu dair hiçbir husus yoktur. Yukarıda belirtilenler ışığında Mahkeme, adli makamların Ziraat Bankası tarafından yapılan düzeltme talebini kabul ederek ve ardından başvuranın lehine olan nihai kararı bozarak hukuki belirlilik ilkesini ihlal ettiği sonucuna varmıştır.

64. Dolayısıyla bu hususta Sözleşme'nin 6 § 1 maddesi ihlal edilmiştir.

II. SÖZLEŞME'YE EK 1 NO'LU PROTOKOLÜN 1. MADDESİNİN İHLALİ İDDİASI

65. Başvuran, kendi davasındaki nihai kararın maddi hatanın düzeltilmesi yoluyla iptal edilmesinin, 1 No'lu Protokol'ün 1. maddesi tarafından güvence altına alınan mal ve mülk dokunulmazlığına saygı hakkını ihlal ettiğini ileri sürmüştür.

66. Hükümet, başvuranın Ziraat Bankası'nın kendisine olan tüm mali yükümlülüklerini ibra eden bir ibraname imzalamış olması nedeniyle mağdur olduğunu iddia edemeyeceğini ileri sürmüştür. Ulusal mahkemelerin belirgin bir maddi hataya dayalı bir eyleminin 1 No'lu Protokol'ün 1. maddesi kapsamında bir hak sağlamayacağını ileri sürmüştür.

Ayrıca, her halükarda, şikâyetin açıkça dayanaktan yoksun olduğu için kabul edilemez olarak ilan edilmesi gerektiğini öne sürmüştür.

67. Başvuran, Hükümet'in ilk itirazlarına itiraz etmiş ve lehindeki nihai kararın bozulması nedeniyle mal ve mülk dokunulmazlığına saygı gösterilmesi hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

68. AİHM, aşağıdaki değerlendirmeler ışığında Hükümet'in itirazlarını incelemenin gerekli olmadığı kanaatindedir.

69. Mahkeme, hüküm altına alınmış bir borcun, 1 No'lu Protokol'ün 1. maddesinin amaçları bakımından "mülk" olarak görülebileceğini ve böyle bir kararın 6. maddeye aykırı olarak iptal edilmesinin de kararın faydalanıcısının mal ve mülk dokunulmazlığına saygı gösterilmesi hakkına bir müdahale teşkil edebileceğini yinelemektedir (bk. yukarıda anılan *Ryabykh*, § 61). Bununla birlikte, Mahkeme, başvuranın lehine nihai ve icra edilebilir bir kararın bozulmasının, mal ve mülk dokunulmazlığını hakkını etkilese de otomatik olarak 1 No'lu Protokol'ün 1. maddesinde ihlale yol açmadığını gözlemlemektedir (bk. genel olarak, *Industrial Financial Consortium Investment Metallurgical Union/Ukrayna*, no. 10640/05, §§ 168 ve 200, 26 Haziran 2018).

70. Mevcut davaya dönüldüğünde, Yargıtay'ın 26 Aralık 2008 tarihinde onadığı 3 Haziran 2008 tarihli karar kesinleşmiş ve başvurana, eksik ödenen kıdem tazminatı nedeniyle 12.648,16 TL tutarında icra edilebilir bir hak oluşturmuştur. 24 Şubat 2009'da başvuran, hükmedilen miktarın tamamını karşı taraftan almıştır. 6 Ekim 2009 tarihli karar sonucunda, karşı taraf aleyhine icra edilmiş olan nihai karar bozulmuş ve ardından İş Mahkemesi başvuranın taleplerini reddetmiştir. Bunun üzerine karşı taraf, 24 Şubat 2009 tarihinde kendisine ödenen tutarı geri almak amacıyla başvuran hakkında icra takibi başlatmıştır. Mahkeme, icra emrinin İcra Mahkemesi tarafından iptal edildiğini kaydetmektedir.

71. Mahkeme, başvuranın beyanlarından, Ziraat Bankası'nın takibini iptal eden İcra Hukuk Mahkemesi kararının kesinleştiğini ve eksik ödenen kıdem tazminatı nedeniyle 24 Şubat 2009 tarihinde başvurana ödenen tutarı iade etmediğini gözlemlemektedir. Mahkeme ayrıca, Borçlar Kanunu'nun 82. maddesinde sebepsiz zenginleşme davası açmak için öngörülen on yıllık kanuni sürenin dolması sebebiyle, başvuranın artık bu tutarı iade etme yükümlülüğünün bulunmadığını kaydetmektedir (bk. yukarıda 30. paragraf).

Başvuranın beyanları ışığında, Mahkeme, bu nedenle, başvuranın Sözleşme'ye Ek 1 No.lu Protokol'ün 1. maddesinin ihlalden mağdur olduğunu iddia edemeyeceği kanaatindedir (bk. *gerekli değişikliklerin uygulanması koşuluyla, Tuluş ve Diğerleri/Romanya*, no. 40892/04, §§ 26-28, 26 Ocak 2010, and karşılaştırın, *Pravednaya/Rusya*, no. 69529/01, § 39, 18 Kasım 2004).

72. Dolayısıyla, söz konusu şikâyet, 35 § 3 maddesi anlamında Sözleşme hükümleriyle konu bakımından (*ratione materiae*) bağdaşmamakta olup, 35 § 4 maddesi uyarınca reddedilmesi gerekmektedir.

III. SÖZLEŞME'NİN 41. MADDESİNİN UYGULANMASI

73. Sözleşme'nin 41. maddesi aşağıdaki gibidir:

“Eğer Mahkeme bu Sözleşme veya Protokollerinin ihlal edildiğine karar verirse ve ilgili Yüksek Sözleşmeci Tarafın iç hukuku bu ihlalin sonuçlarını ancak kısmen ortadan kaldırılabiliyorsa, Mahkeme, gerektiği takdirde, zarar gören taraf lehine adil bir tazmin verilmesine hükmeder.”

A. Tazminat

74. Başvuran, 5.000 avro manevi tazminat talebinde bulunmuştur.

75. Hükümet bu tazminat talebini aşırı yüksek bularak itiraz etmiştir.

76. Mahkeme, başvuranın ihlal tespitiyle tazmin olunamayacak derecede manevi zarara uğradığı görüşündedir. Hakkaniyet temelinde karar veren Mahkeme, manevi tazminat olarak başvurana, yansıtılabilecek her türlü vergiden muaf tutulmak üzere 2.500 Avro verilmesine hükmetmiştir.

B. Masraf ve giderler

77. Başvuran ayrıca, Ziraat Bankası tarafından başlatılan maddi hatanın düzeltilmesi süreci ve icra takibi sırasında yerel mahkemeler nezdindeki masraf ve giderler için 1.844,47 Avro talep etmiştir. Ayrıca, Mahkeme

önünde oluşan masraf ve giderleri karşılığında 1.200,04 Avro talep etmiştir. İddialarını desteklemek için avukatıyla imzaladığı bir anlaşmayı sunmuştur. Ancak Mahkeme, söz konusu anlaşmanın yalnızca avukatı tarafından ilk yargılama süreci sırasında sağlanan hukuk hizmetleriyle, yani başvuranın Ziraat Bankası aleyhine açtığı davayla ilgili olduğunu gözlemlemektedir.

78. Hükümet söz konusu meblağların aşırı ve dayanaksız olduğunu belirtmiştir.

79. Mahkemenin içtihadına göre, bir başvuran, ancak masraf ve giderlerin fiilen ve zorunlu olarak yapıldığını ve miktar olarak makul olduğunu belgelendirebildiği takdirde bunların geri ödenmesi hakkına sahiptir. Mevcut davada Mahkeme, başvuranın, söz konusu yargılamalar sırasında ve Mahkeme önünde yapılan masraf ve harcamaları desteklemek için herhangi bir fatura, ödeme emri veya makbuz ibraz etmediğini gözlemlemektedir. Ayrıca kendisi ile avukatı arasında akdedilen sözleşmenin sadece başvuranın Ziraat Bankası aleyhine başlattığı davayı kapsadığını ve söz konusu başvuru veya tespit edilen ihlalle ilgisi olmadığını not eder. Ancak Mahkeme, nihai kararın başvuran aleyhine bozulmasından sonra yerel mahkemeler önünde yapılan masraf ve harcamaların ödenmesine karar verilmesini adil bulmaktadır. Elindeki belgelere, özellikle, nihai kararın bozulmasını müteakip yargılamada karşı tarafın yaptığı mahkeme ve avukatlık masraflarını başvuranın ödemesine hükmeden yerel mahkeme kararlarına ilişkin olarak Mahkeme, tüm başlıklar altındaki masraflara karşılık ve ayrıca başvurana yansıtılabilecek her türlü vergiden muaf tutulmak üzere toplam 650 Avro ödenmesinin makul olduğu kanaatindedir.

C. Gecikme Faizi

80. Mahkeme, gecikme faizinin Avrupa Merkez Bankasının söz konusu dönem için geçerli olan marjinal faiz oranına üç puan eklenmek suretiyle elde edilecek oran üzerinden hesaplanmasını uygun görmektedir.

BU GEREKÇELERLE, MAHKEME, OY BİRLİĞİYLE,

1. Sözleşme'nin 6 § 1 maddesi kapsamındaki şikâyetin kabul edilebilir, başvurunun geriye kalan kısmının kabul edilemez olduğunun *beyan edilmesine*;
2. Sözleşme'nin 6 § 1 maddesinin ihlal edildiğinin *kabul edilmesine*;
3.
 - (a) Kararın Sözleşme'nin 44 § 2 maddesi uyarınca kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içerisinde, davalı Devlet tarafından, başvurana, ödeme tarihindeki döviz kuru üzerinden davalı Devletin para birimine çevrilmek üzere, aşağıda belirtildiği gibi:
 - (i) Başvurana manevi tazminat olarak, miktara yansıtılabilecek vergiler hariç olmak üzere, 2.500 Avro (iki bin beş yüz avro) ödenmesine;
 - (ii) Masraf ve giderler için, başvurana yansıtılabilecek her türlü vergi hariç olmak üzere, 650 Avro (altı yüz elli avro) ödenmesine;
 - (b) Yukarıda bahsi geçen üç aylık sürenin bittiği tarihten itibaren ödeme gününe kadar geçen sürede, yukarıda bahsedilen miktara, Avrupa Merkez Bankasının söz konusu dönem için geçerli olan marjinal faiz oranına üç puan eklenmek suretiyle elde edilecek oran üzerinden basit faiz uygulanmasına;
4. Başvuranın adil tazmin talebinin geri kalan kısmının reddedilmesine *karar vermiştir*.

İşbu karar İngilizce dilinde tanzim edilmiş olup, Mahkeme İçtüzüğü'nün 77    2 ve 3 maddesi uyarınca 6 Temmuz 2021 tarihinde yazılı olarak bildirilmiştir.

{signature_p_2}

Stanley Naismith
Yazı İşleri Müdürü

Jon Fridrik K j lb ro
Başkan